

PROGRAM

POLAGANJA ISPITA ZA PROTIVPOŽARNU ZAŠTITU I - OSNOVNE ODREDBE

1. Ovim programom propisuje se sadržaj i način polaganja ispita za protivpožarnu zaštitu za zaposlena lica koja su u pravnom licu, državnom organu ili drugoj instituciji određena da se staraju za provođenje poslova zaštite od požara, kao i lica raspoređena u službi zaštite od požara.
2. Lica iz tačke 1. ovog programa, obavljaju poslove zaštite od požara koji su utvrđeni općim aktom pravnog lica, državnog organa ili druge institucije, u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09) i podzakonskim propisima iz oblasti zaštite od požara.
3. Ispit za protivpožarnu zaštitu (u daljem tekstu: ispit) propisan ovim programom, polaže lice koje ima najmanje srednju stručnu spremu tehničkog smjera i najmanje jednu godinu radnog iskustva na poslovima iz tačke 1. ovog programa, u pravnom licu, državnom organu ili drugoj instituciji (u daljem tekstu: kandidat).
4. Kandidat koji se prvi put prima u radni odnos, dužan je ispit položiti u roku od godinu dana nakon stečenog radnog iskustva na poslovima iz tačke 1. ovog programa, u pravnom licu, državnom organu ili drugoj instituciji.

II - POLAGANJE ISPITA ZA PROTIVPOŽARNU ZAŠTITU A) Sadržaj i način polaganja ispita

5. Ispitom se provjerava sposobnost kandidata da samostalno obavljaju poslove zaštite od požara koji su utvrđeni za radna mjesta iz tačke 1. ovog programa na koje se raspoređuju u pravnom licu, državnom organu ili drugoj instituciji.
6. Ispit se sastoji iz dva dijela i to:
  - pismenog dijela i -
  - usmenog dijela ispita.
 Kandidat koji položi prvi dio ispita (pismeni dio), pristupa usmenom dijelu ispita.
7. Sadržaj programa za polaganje ispita za protivpožarnu zaštitu obuhvata područja: normativno uređenje zaštite od požara; požarno-preventivne mjere zaštite od požara; teorija procesa gorenja i gašenja; sistemi aktivne zaštite od požara i kaznene i druge sankcije.

B) Komisija za polaganje ispita

8. Ispit se polaže pred ispitnom komisijom (u daljnjem tekstu: komisija), koju rješenjem imenuje direktor kantonalne uprave civilne zaštite, koja se sastoji od tri člana (predsjednika i dva člana) i sekretara komisije. Komisija iz stava 1. ove tačke, imenuje se na period od dvije godine, sa mogućnošću produženja na još dvije godine.
9. Za predsjednika komisije imenuje se kantonalni inspektor zaštite od požara iz kantonalne uprave civilne zaštite ili kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova. Za članove komisije, imenuju se:
  - a) inspektor za zaštitu od požara iz kantonalne uprave civilne zaštite ili kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova,
  - b) državni službenik koji je raspoređen na poslovima zaštite od požara i ima najmanje tri godine radnog iskustva na tim poslovima u kantonalnoj upravi civilne zaštite i/ili službi civilne zaštite općine/grada.

Izuzetno, za člana komisije, može se imenovati i zaposlenik pravnog lica koji je ovlašten za obavljanje djelatnosti zaštite od požara, koje ima visoko obrazovanje i najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima zaštite od požara. Sekretar komisije obavlja administrativne poslove potrebne za rad komisije, što se bliže uređuje poslovnikom o radu iz člana 11. ovog programa.

Za sekretara komisije imenuje se državni službenik kantonalne uprave civilne zaštite i/ili službe civilne zaštite općine/grada koji ima visoko obrazovanje pravne struke i tri godine radnog iskustva u struci.

10. Ukoliko kantonalna uprava civilne zaštite (u daljem tekstu: Uprava), nije u mogućnosti formirati komisiju iz tačke 9. ovog programa, ispit se može polagati pred formiranom komisijom u drugoj Upravi, sa kojom ta Uprava sklopi sporazum o polaganju ispita.
11. Na početku rada, komisija je dužna sačiniti i donijeti poslovnik o radu.
12. Predsjedniku, članovima i sekretaru komisije pripada pravo na naknadu za rad u komisiji, čiju visinu rješenjem određuje direktor Uprave.
13. Administrativne i finansijske poslove za komisiju obavlja Uprava.

C) Prijava za polaganje ispita

14. Prijava za polaganje ispita (u daljem tekstu: prijava) podnosi se Upravi na Obrascu broj 1. Prijavu iz stava 1. ove tačke, kandidat je dužan dostaviti Upravi, najmanje 30 dana prije početka redovnog ispitnog roka iz tačke 29. ovog programa, putem pravnog lica, državnog organa ili druge institucije kod koje je kandidat u radnom odnosu.
15. Uz prijavu iz tačke 14. ovog programa prilažu se originali ili ovjerene fotokopije sljedećih dokumenata:
  - a) svjedočanstvo/diploma o završenoj školi/ fakultetu,
  - b) ugovor o radu ili rješenje o postavljenju na radno mjesto,
  - c) potvrda/uvjerenje o radnom iskustvu iz tačke 3. ovog programa,
  - d) rodni list (ukoliko je kandidatkinja promijenila prezime nakon završene škole/fakulteta),
  - e) dokaz o uplati troškova za polaganje ispita (uplatnica).
16. Ako se utvrdi da je prijava nepotpuna, Uprava će pismeno obavijestiti podnosioca prijave da istu dopuni, u roku od osam dana.
17. Ukoliko podnosilac prijave ne dopuni tražene podatke u utvrđenom roku iz tačke 16. ovog programa, Uprava donosi zaključak o odbacivanju prijave.
18. Na osnovu prijave i dostavljenih dokaza iz tačke 15. ovog programa, direktor Uprave donosi rješenje o odobravanju polaganja ispita. U rješenju iz stava 1. ove tačke, određuje se datum, mjesto i vrijeme polaganja ispita i troškovi polaganja ispita u skladu sa donesenim aktom direktora Uprave iz tačke 30. ovog programa. Troškove polaganja ispita snosi pravno lice, državni organ ili druga institucija u kojoj je kandidat zaposlen.

D) Tok polaganja ispita

19. Prije početka polaganja ispita komisija utvrđuje identitet kandidata, upoznaje ga sa pravima i obavezama kod polaganja ispita, kao i da se pismeni i usmeni dio ispita polažu tokom jednog dana.

20. Test za polaganje pismenog dijela ispita, komisija priprema dva sata prije početka ispita, u skladu sa sadržajem programa za polaganje ispita.

Test iz stava 1. ove tačke, izrađuje se na papiru s ovjerenim pečatom Uprave, na kojem je 10 pitanja sa tri do četiri ponuđena opcijiska odgovora koji donose ukupno 30 bodova za sve tačne odgovore.

21. Prilikom rješavanja testa, kandidat daje odgovor na svako pojedinačno pitanje, označavanjem samo jednog od ponuđenih opcijiskih odgovora.

22. Pismeni ispit traje najduže 60 minuta.

23. Da bi kandidat pristupio polaganju usmenog dijela ispita, na pismenom testu mora odgovoriti tačno najmanje na dvije trećine postavljenih pitanja, odnosno osvojiti najmanje 18 bodova.

Kandidata koji je osvojio najmanje 18 bodova na pismenom testu, komisija odmah obavještava o osvojenom broju bodova i tom prilikom ga upućuje da pristupi usmenom dijelu ispita.

Kandidat koji na pismenom testu nije osvojio 18 bodova, ne pristupa usmenom dijelu ispita, već ga komisija upućuje na popravni pismeni ispit u sljedećem ispitnom roku, za istu prijavu, odnosno izvršenu uplatu troškova za polaganje ispita.

24. Usmeni dio ispita sastoji se od pet ispitnih pitanja.

25. Kandidata na usmenom dijelu ispita ocjenjuju svi članovi komisije, za svaki odgovor na postavljeno pitanje, dodjeljujući bodove od jedan do pet, što znači da kandidat može osvojiti maksimalno 75 bodova na usmenom dijelu ispita.

Kandidat na usmenom dijelu ispita treba osvojiti najmanje 38 bodova.

26. Nakon obavljenog pismenog i usmenog dijela ispita, komisija utvrđuje ukupan broj osvojenih bodova za ispit u cjelini, na osnovu čega se konstatuje da li je kandidat "položio ispit" ili "nije položio ispit".

Kandidat je "položio ispit" ako je ukupno osvojio najmanje 56 bodova.

27. Ako kandidat iz tačke 23. stav 3. ovog programa, na popravnom pismenom ispit, ne osvoji najmanje 18 bodova, smatra se da nije položio ispit.

28. Polaganje ispita ili nastavak polaganja započetog ispita može se odgoditi na zahtjev kandidata zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga, o čemu odlučuje komisija. Kandidat koji iz opravdanih razloga ne može pristupiti polaganju ispita, dužan je o tome pismeno obavijestiti komisiju najkasnije 72 sata prije početka termina održavanja ispita, da bi izvršena uplata troškova za polaganje ispita bila važeća u jednom od slijedećih ispitnih rokova.

Ako kandidat bez opravdanog razloga ne pristupi polaganju ispita ili odustane od već započetog ispita, smatrat će se da ispit nije položio.

29. Ispit se polaže u aprilskom, junskom, septembarskom i novembarskom ispitnom roku, izvan radnog vremena.

30. Troškove za polaganje ispita posebnim rješenjem utvrđuje direktor Uprave.

E) Zapisnik o polaganju ispita

31. Sekretar komisije vodi zapisnik o toku polaganja ispita, u koji se unose sljedeći podaci:

- broj pod kojim je prijava zaprimljena,
- naziv i sastav ispitne komisije,
- datum i mjesto održavanja ispita,

d) ime, ime oca i prezime kandidata, dan, mjesec, godina i mjesto rođenja,

e) pitanja postavljena kandidatu na usmenom dijelu ispita,

f) razlozi za odlaganje polaganja ispita ili upućivanje na popravni pismeni ispit,

g) broj osvojenih bodova za pismeni i usmeni dio ispita i ukupan broj bodova za ispit u cjelini,

h) konstatacija da li je kandidat "položio ispit" ili "nije položio ispit".

32. Sastavni dio zapisnika iz tačke 31. ovog programa su dokumenti iz tačke 15. ovog programa, koje je kandidat priložio uz prijavu za polaganje ispita.

33. Po završetku ispita, predsjednik komisije u prisustvu članova komisije, kandidatu saopštava da li je "položio ispit" ili "nije položio ispit".

34. Zapisnik potpisuju predsjednik, članovi i sekretar komisije.

F) Izdavanje uvjerenja o položenom ispit, i vođenje evidencije

35. Uprava izdaje uvjerenje o položenom ispit, u roku od sedam dana od dana kada je kandidat položio ispit, na Obrascu broj 2.

36. Uprava vodi evidenciju izdatih uvjerenja u obliku knjige, koja treba biti ostraničena, uvezana i ovjerena pečatom i potpisom direktora Uprave i čuva se trajno. Knjiga evidencije izdatih uvjerenja vodi se na Obrascu broj 3.

37. Uprava je dužna početkom svake nove kalendarske godine, na osnovu knjige evidencije iz tačke 36. ovog programa, Federalnoj upravi civilne zaštite dostavljati pisanim putem i u elektronskoj formi, listu kandidata kojima su u prethodnoj kalendarskoj godini izdata uvjerenja o položenom ispit.

III - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

38. Lica koja ispunjavaju uvjete za polaganje ispita u skladu sa ovim programom, dužna su položiti ispit najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog programa.

39. Lica koja na dan stupanja na snagu ovoga programa imaju pet ili više godina radnog staža na poslovima za koje je ovim programom propisano polaganje ispita, kao i lica koja su položila taj ispit u skladu sa kantonalnim i drugim propisima koji su se primjenjivali u Federaciji Bosne i Hercegovine, nisu obavezna polagati ispit po ovom programu.

40. Nadzor nad provođenjem ovog programa vrši Federalna uprava civilne zaštite.

41. Sadržaj Programa za polaganje ispita za protivpožarnu zaštitu, kao i obrasci broj 1 do 3, nalaze se u prilogu ovog programa i čine njegov sastavni dio.

42. Danom stupanja na snagu ovog programa, prestaju da važe kantonalni i drugi propisi koji su se primjenjivali u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojima su bila uređena pitanja koja su regulisana ovim programom.

43. Ovaj program stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 01-02/5-395/13

22. augusta 2013. godine Direktor Sarajevo **Alija Tihčić**,
s. r.

SADRŽAJ PROGRAMA ZA POLAGANJE ISPITA ZA PROTIVPOŽARNU ZAŠTITU

Ispit obuhvaća sljedeća područja:

1. Normativno uređenje zaštite od požara

- propisi koji uređuju područje zaštite od požara i vatrogastvo općenito,
- propisi koji uređuju zapaljive tečnosti i gasove - općenito,
- osnovni pojmovi i definicije u oblasti zaštite od požara,
- bitni zahtjevi zaštite od požara na građevini i zaštita od požara građevina i prostora u upotrebi,
- kategorije ugroženosti od požara i obaveze po kategorizaciji,
- procjene ugroženosti, planovi i pravilnici zaštite od požara,
- prava, obaveze i odgovornosti u zaštiti od požara,
- upoznavanje i osposobljavanje za zaštitu od požara,
- preventivno postupanje, obavještanje i gašenje početnih požara,
- evidencije u zaštiti od požara,
- nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara,
- stavljanje na tržište i upotreba proizvoda za zaštitu od požara - općenito,
- ovlaštenja inspektora zaštite od požara i inspektora za vatrogastvo,
- planiranje i unapređenje zaštite od požara,
- osiguranje finansijskih sredstava za provođenje zaštite od požara.

2. Požarno - preventivne mjere zaštite od požara

- mjere za sprječavanje nastajanja i širenja požara i/ili tehnološke eksplozije u građevinama (zgrade, poslovni objekti, industrijski objekti i drugo),
- mjere za sprječavanje nastajanja i širenja požara na otvorenom prostoru (u šumama, na poljoprivrednom zemljištu, zaštićenim područjima prirode i kulturnohistorijskog naslijeđa i drugim prostorima),
- mjere za dojavu i gašenje požara u građevinama,
- mjere za gašenje požara na otvorenom prostoru,
- mjere zaštite od požara u slučaju privremenog povećanog požarnog rizika (zavarivanje, pretakanje zapaljivih tečnosti i plinova, održavanje skupova sa većim brojem ljudi i drugo),
- mjere zaštite od nastajanja statičkog elektriciteta,
- mjere zaštite od atmosferskog pražnjenja,
- mjere zaštite od požara prostora sa potencijalno eksplozivnom atmosferom,
- opasnosti od požara i/ili tehnološke eksplozije u pojedinim granama djelatnosti,
- uzroci požara,
- vođenje evidencija u oblasti zaštite od požara,
- organizacijske mjere za sprječavanja nastajanja i širenja požara i/ili tehnološke eksplozije u građevinama i na otvorenom prostoru,
- organizacijske mjere za dojavu i gašenja požara i/ili tehnološke eksplozije u građevinama i na otvorenom prostoru,
- upoznavanje s opasnostima i mjerama zaštite od požara, - uzbunjivanje u slučaju požara,
- evakuacija u slučaju požara,
- održavanje električnih, plinskih i drugih instalacija,
- održavanje sistema aktivne zaštite od požara (za automatsko otkrivanje i dojavu požara, gašenje požara, automatsko otkrivanje i dojavu zapaljivih plinova i para, uređaji i instalacije za sprječavanje nastajanja i širenja požara, hidrantske instalacije i drugi sistemi, uređaji i

instalacije koje su u funkciji zaštite od požara), održavanje opreme i sredstava za gašenje požara,

- uvjeti za dobijanje ovlaštenja za provjeru i ispitivanje ispravnosti i funkcionalnosti sistema aktivne zaštite od požara,
- održavanje opreme i sredstava za gašenje požara.

3. Teorija procesa gorenja i gašenja

- uvjeti i proces gorenja,
- oksidacija, vrste oksidacije,
- gorenje čvrstih, tečnih i gasovitih materija,
- vrste materija i njihovo gorenje bez prisutnosti kiseonika,
- uvjeti za nastajanje eksplozivnih smjesa,
- samozapaljenje materija,
- plamište zapaljivih tečnosti,
- temperatura paljenja,
- ponašanje zapaljivih materija i roba u požaru,
- definicija i klasifikacija požara,
- produkti gorenja zapaljivih i opasnih materija,
- produkti gorenja sintetskih (plastičnih) materija,
- produkti gorenja polivinilhlorida i drugih hloriranih (halogeniziranih) sintetičkih materija,
- okolnosti koje uzrokuju gorenje i širenje požara,
- izvori toplote za izazivanje i nastajanje požara,
- kontrolisana gorenja,
- razvoj i širenje požara, uzročnici,
- odvođenje dima i toplote nastalih požarom,
- općenito o sredstvima za gašenje požara,
- podjela sredstava za gašenje požara na klase prema namjeni.

4. Sistemi aktivne zaštite od požara

- vrste sistema aktivne zaštite od požara,
- vrste sistema za gašenje požara s obzirom na sredstvo za gašenje požara,
- osnovni elementi (dijelovi) sistema svakog od sistema aktivne zaštite od požara - općenito,
- princip rada svakog od sistema aktivne zaštite od požara - općenito,
- primjena sistema aktivne zaštite od požara,
- uređaji za mjerenje koncentracije gasova i para - eksplozimetar, detektor,
- vrste aparata za gašenje početnog požara,
- periodični pregledi (provjera ispravnosti i funkcionalnosti) svakog od sistema aktivne zaštite od požara,
- periodični pregledi i kontrolna ispitivanja aparata za gašenje početnog požara,
- pravna lica ovlaštena za provjere i ispitivanje ispravnosti i funkcionalnosti sistema aktivne zaštite od požara i periodične preglede i kontrolna ispitivanja aparata za gašenje početnog požara.

5. Kaznene i druge sankcije

- iz Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09),
- iz kantonalnih zakona i općinskih/gradskih odluka u oblasti zaštite od požara i vatrogastva,
- iz Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11).

Obrazac broj 1

.....
(naziv pravnog lica, državnog organa ili druge institucije)

.....
(naziv organa uprave civilne zaštite kojem se upućuje prijava)

PRIJAVA**ZA POLAGANJE ISPITA ZA PROTIVPOŽARNU ZAŠTITU**

Ime, ime oca i prezime kandidata		
Dan, mjesec i godina rođenja		
Podaci o završenoj školi/fakultetu i stečenom stručnom zvanju	naziv škole / fakulteta	
	sjedište škole / fakulteta	
	stručno zvanje	
	godina sticanja zvanja	
Naziv i adresa pravnog lica, državnog organa ili druge institucije u kojoj je kandidat zaposlen		
Poslovi na koje je kandidat raspoređen u pravnom licu, državnom organu ili drugoj instituciji i datum postavljenja na radno mjesto		

Uz prijavu se prilaže:

1. Svjedočanstvo/diploma o završenoj školi / fakultetu,
2. Ugovor o radu ili rješenje o postavljenju na radno mjesto,
3. Potvrda /uvjerenje o radnom iskustvu,
4. Rodni list (ukoliko je kandidatkinja promjenila prezime nakon završene škole / fakulteta),
5. Dokaz o uplati troškova za polaganje ispita (uplatnica).

.....
(mjesto i datum)

M. P.

.....
(potpis odgovornog lica)

Obrazac broj 2

(naziv organa uprave civilne zaštite)

Na osnovu tačke _____ Programa polaganja ispita za protivpožarnu zaštitu („Službene novine Federacije BiH“, broj _____), Kantonalna uprava civilne zaštite izdaje

U V J E R E N J E
O POLOŽENOM ISPITU ZA PROTIVPOŽARNU ZAŠTITU

(ime, ime oca i prezime kandidata)

rođen / a _____, sa stečnim stručnim
(dan, mjesec, godina i mjesto rođenja)

zvanjem _____ je
(naziv stručnog zvanja)

POLOŽIO / LA ISPIT

pred Komisijom za polaganje ispita za protivpožarnu zaštitu _____ 20_____.
godine i upisan-a je u knjigu evidencije pod rednim brojem: _____.

Broj: _____
Mjesto i datum:

M.P.

DIREKTOR

Obrazac broj 3

**EVIDENCIJA
IZDATIH UVJERENJA O POLOŽENIM ISPITIMA ZA PROTIVPOŽARNU ZAŠTITU**

R/B	IME, IME OCA I PREZIME	DAN, MJESEC, GODINA I MJEŠTO ROĐENJA	DATUM I MJESTO POLAGANJA ISPITA	BROJ PROTOKOLA IZDATOG UVJERENJA	DATUM I MJESTO IZDAVANJA UVJERENJA
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					